

E. Bergstram 1964 cr.

A 1105

Anna Haawa

Suuletused.

Tactus.

Trükitud H. A. Hermann'i kulu- ja kirjadega.
1888.

Дозволено Цензурою. — Дерпть, 12. Мая 1888 г.

ЕЮВ ТА Fr. R. Krootzveldt oia.
Kirjenduskmuuseumi
Arhiivvaimatukogu

1964: 362

Sisseminekukuks.

Mull' Wanemuine kandle andis
Kest pimel ööl,
Kätt õnnistades päha pandis
Kui surm ju tööl:

„Mu tütar, laula kurval tunnil, —
Saab aitama.
Kui rind sul paisub õnne sunnil,
Siis laula ka.“ —

Ei mõistnud seekord ime-õnu
Ma koguni,
Ei ootnud luulest elu mõnu
Ma ialgi:

Ma tahtsin kannelt kõlistada,
Et katkeks ta,
Ja surmale nii juigutada
End lauluga. —

Ei katkend kannel. — Mis nüüd teha? —
Ei elu jõed
Weel igawiku merde läha,
Kus alal tõed. — —

Oh! wõtate mull' andeks anda,
Õed, wennaksed,
Et julgen Gesti aasal' kanda
Need lauluk'jed?

Kurwal tunnil.

Mu elulaew, juur Jumal,
On ekfitee pääl wist;
Torm möllab, taewas pilwes.
Kust leian pääsemist? —

Sa Issand armuline,
Oh wõta kuulda mind!
Mind saada rahu randa!
Sääl ikka kiidan sind. —

Sääl, jääl ei tunta kurbtust,
Su püha trooni ees. —
Kas kaua, Issand, wiibin
Weel jelle ilma sees?

Maru, waiki!

Maru, waiki! küllalt haawu
Lõid ja maa ja mere pääl.
Waiki, — kuula! — Keset öösel
Kõlab kurblik laulu hää!

„Walu, waiki minu põues!
Süda, jää ja rahule!
Waiki, kuula! kas ei kutsu
Maru hüüd mind merele?

Kaugel, laia laente taga,
Sini-taewa piirilla,
Ragu kaunis unenägu
Haljendab üks ime-maa.

Luule-riik tal nimeks pandud;
Sinna tõttaks minu waim.
Sää! ehk elu mured kadksid;
Sää! ehk kojaks rahu taim. —

Rahu, rahu! — Magus sõna!
Lootus' purjed paisuwad. —
Aga häda! „Tule koju!“
Näki neiud laulawad.

~~~~~

Koit kumab.

Koit kumab taewa jõrwal,
Kuid minu ümber öö. —
Ei mulle päewa ärta; —
Wind köidab leinawöö. —
Oh peida, päite, palet,
Sind walus matab film. —
Külm, külm on siin! — Ma jätaks
Sind Jumalaga, ilm! —

Kannata.

Kui ka kõik, mis sulle armas, kallis,
Läeb ehk aja rüppe kaduma,
Eksid ja ehk leinal wõõral rajal
Kaugel siit — kes teab, kus on see maa?
Kannata! kannata! —
Hüüa ohkamised õhu hõlma,
Kanna kurbtus kõrbe kõrwule,
Rõhu käsi walus rinna pääle,
Sunni pisar peitu laugele. —
Kannata! kannata! —
Üksford tuleb aeg, mil koju jõuad,
Üles leiad päris isamaa;
Siis, kui oled truu ja ustaw olnud,
Lõikad walu külwi rõõmuga.
Kannata, kannata!

Nöder inimene.

I.

Ma olen Issa ette kannud
Kõik hinge igatsust,
Ta palge ette palves pannud
Kõik rõõmu, kurvastust. —

Ma olen temalt abi ootnud,
Ta tõe valgustust. —
Ma olen kava, kava lootnud; —
Ei taevast awa uft. —

Kas oled, Jumal, tõest' taevast?
Kas m i n u Jumal ka?
Kuis jõuan mitmes mures, waevast
Ma üksi wõidelda? —

II.

Ei elu wõitlus enam maksja,
Ei maksja midagi! —
Ei uskuda ma enam jaksja,
Ei loota ialgi. —

III.

Ja siiski oled, Jumal, taewas,
Ja m i n u Jumal ka!
Kui kahtlus' meel mull' hauda kaewas,
Siis wõtsid tulla ja.

Sa näitased, et kängem oled
Kui kõik maailma wäed,
Et eluks muudad surma nooled:
Täis armu sinu käed.

Täis armu! Mõder inimene,
Jää rahul', rahul' ja:
Sind warjab Heldus igawene
Küll elus, surmas ka.

Pea päike looja läeb.

Pea päike looja läeb;
Kõik waitfets, waitfets jäeb . . .
Ta nagu uni waitne, wangistab
Mu hinge taja walu, — raugestab. —
Ei tea, mis ihaldan, —
Kuis südan waigistan. — —
Mil hingab rahul piiga hauasja,
Ja waatab tähte kalmul' kõrgelta? —

Pime öö.

Pime öö. —

Ei tähti taewas. —
Maru ähib nagu waewas,
Tuiskab, tormab lagedalta,
Põgeneb ka nõmme ra'alta
Sügawasse metja urka. —

Pime öö. —

Ruis mere rinnal
Mõllab laene maru winnal,
Tõstab hääalta ähwardades!
Häda jell', kes ufaldades
Põetja mere filma waatnud!

Pime öö. —

Kas hirm ju hingel?
Ole rahul elu wingel:
Ei sind öö wõi ehmatada
Üksgi häda hukka jaata:
Issa heldus igawene. —

Näe, mis lendab, lehwib läbi ööde.

Näe, mis lendab, lehwib, läbi ööde
Luige tiivul, — kohab akna all!
Kas on arm, kas surm, kas ime-sõnum? —
Süda põues mul on põksuwal. —

Rahul' jään; eks lehi rahu õues. —
Kadund luige tiivul lendaja. —
Aga waata, hiilgaw tähte kufub!
Süda, mis nüüd soowid jalaja?

~~~~~  
Sügis.

Wäsinud kõik loodus, —
Tõttab uinuma,
Päike pilwe põue
Peidab ennast ka.

Hirmul linnukene, —
Põgenemas ta
Säält, kus sügij'-sunnil
Kõik läeb surema.

Wäsinud ka mina, —
Tõttaks uinuma.
Wäsinud pisar palgel, —
Miks weel walwan ma? —

~~~~~

Linnuke.

Leinas üle nõmme
Lendab linnuke,
Igatsehes hiiüab:
„Tõua, kewade!

„Wäsiind on mu tiivad,
Kurw mu laulu hääl:
Külmad põhja tuuled
Puhuwad mu pääl.’

„Lugusid mul palju
Põues liikumas,
Tuhat lahtet laulu
Kinnus heljumas. —

„Kewade, kus wiibid?
Tule, tule ja!
Muidu, linnukene,
Pea surema. —“

Leinas üle nõmme
Lendab linnuke, —
Pea ehk surmal suigub,
Waiſib wiimate.

Päiksele.

I.

Hilgaw päike, nagu kuld,
Sütitasid põues tuld.
Lõke leegib, laul ju helgib;
Taewas sinab, film mul selgib. —
Hiilga, päike, hiilga ja;
Sinu paistel õnnis ma. —

Hilgaw päike nagu kuld,
Sütitasid põues tuld.
Tahad ennast aegsalt peita?
Wõiksin külma hauda heita!
Tuul weel õõtjul, puhub tuld; —
Õnn ja lootus — kõik on muld.

II.

Köder usk, miks piinad mind?
Rahule jää, tufsum rind!
Wõin ju ehawalgel loota,
Kest ööl uuest' päewa oota;
Igapene 'pole öö. —
Rööm ehk kurbtus — Issa töö.
Lähed, päite? Mine siis!
Ujun, loodan. — Taara hiis
Kohisedes troosti annab,
Sõnumid ehk tuul mull' kannab,
Mõllal uue iluga
Tuled, — küll siis õnnis ma!

Wangis sind.

Wangis! — oleks waba lindu! —
Oh — küll tahaks lennata,
Tahaks päikse poole tõusta,
Kordgi õnnel hõifata!
Tahan, — eks mul ole jõudu
Rauda-wõrku lõhkuda?
Häda! asjata kõik katsed. —
Miks, miks olen wangis ma? —
Tule, päite, ise päästma,
Wabastama linnukest!
Tule, tule, wii mind koju, —
Siis mind peitu tormi eest! —

Kuldne koit.

Kuldne koit, ja lahtel palgel
Ütskord mulle hiilgasid,
Peletasid ööd. — Mu rinnus
Kandle hääled ärkasid. —
Kannis ehtes, ilus, ilus,
Jäädaw kewade maailm! —
Hing ei suutnud õnne kanda:
Mörtes — kinni waoš film. —
Toibusin. — Oh kuldne koitu,
Kuma weel kord iluga!
Nüüd ma suudan õnne kanda;
Mörkust wõidan lauluga.

Kartus.

Surm ja elu põue põhjas,
Walguš — taewas ööde rõhk,
Veekiw lõhe, jää ja lumi,
Tormi hüüd ja õrnem õhk.
Põue põhjas — oh ma kardan,
Kui nüüd tuleb kewade,
Et siis palju, palju õisi
Läh'wad äkist' puhkele. —
Kuhu lähen? Dite õhin
Paneb põue põksjuma. —
Sügawama metša urka
Tahan ennast peita ma.

Kewade.

Miks leegib lõhtel
Su sinifilm?
Miks hõiskawal huulel
Sind näeb ilm?
Bisar jul palgella weel. —
„Ma kuulsin jarwe
Ju Taara mäelt;
Wist udu-halli
Du lahkun'd säält.
Kewade tulemas ju. —
Pea lilled, lehed
Du puhkemas,
Kõik loodus õnnel
End ehtimas
Hõiskamas linnud ju puul:
Kui nüüd ma waitiks,
Siis lõhteks rind. —
Hääd ööd, mu armas,
Küll kufulind
Aratab homme ju sind.“

Laula ja ära laula!

Laula, laula, linnuke!
Kuffu, kulda-käo!ke!
Hõiska halja oksa pääl!
Oh kui kaunis sinu hääl! — —
Kaugelt kõlas tüti sarw;
Mööda lendas linnu parw.
Tuule hääl mind ehmatas,
Laente kohin kurvastas. —
Ära laula, linnuke,
Kuffu, kulda-käo!ke!
Kurwaks teeb mind sinu hääl. —
Nutan üksi mäe pääl. —

Ööpikuse.

Hõiska, ööpik, ime-lindu,
Saada laulud lennule!
Hõiska elu minu rindu,
Ära kurwalt häälitse!
Sinu kurbtus wastukõla
Leiab minu põuesõja. —
Minewikul' maksin wõla,
Miks mind sunnid leinama?

Räokene, kulda-lindu.

Räokene, kuldalindu,
Lõokene, lahke lindu,
Pääjukene, parem lindu,
Hellasene, õitjelindu:

Seadke hääled hüüdemaie,
Kuldanokad kuffumaie,
Laulu laened liikumaie,
Õrnad wiisid heljumaie:

Siis läeb laani lafjumaie,
Jõe laene läikimaie,
Ilm end ilul ehtimaie,
Õnne tundel õõgamaie. —

Lenda siis, mu laulukene,
Lenda nagu lõokene!
Laula ligi, neiukene!
Hõiska ühes, peiukene!

Naera!

Naera! naera!
Täis löbu su meel;
Kewade kaunis sind kallistab weel,
Ilus! ilus!
Mii hõistab su keel:
Hiilgades laenetab elu su eel. —
Naera! naera! —
Küll kurwaks läeb meel,
Löbu ja laulu siis unustab keel,
Taja nutad
Siis ehade eel. —
Nuta! — ehk naeratad wiimati weel.

Siin kalju.

Siin kalju. — Mu kannel, kas helised weel?
Kas tufjud weel tormiselt, süda?
Kas näed, kuis pime öö aigutab eel,
Kuis ähwardab, kohutab häda?
Helise! helise! —
Waitjeks ford jääd.
Siin kalju. — Mu kannel, jah, helise weel!
Su helin mind saadab wist randa.
Sääl häälitseb hellalt weel korra su keel, —
Siis wõetaks meid kalmule kanda. —
Helise! helise! —
Waitjeks ford jääd. —

Mis sa tahad, kewade?

Miks on jõudwal õrnad hääled,
Kohisemas koje keeled?
Miks on ärkwal loodu' elu,
Põgenemas waike wilmu?
Mis sa tahad kewade?

Miks, ma lind, ei leina fugu?
Miks ma aiman lusti-lugu?
Miks ma hõiskafin, miks paijus
Süda unes õnne kaisus?
Mis sa tahad kewade? —

Kewade, sa waata ette, —
Ära jaga õisi kätte
Lugemata: neist jaab lõkkeid. —
Suudad ja siis teha tõkkeid, —
Kustutada taewa tuld?

Kui jõuab kewade.

Kui jõuab kewade,
Ilm ärkab ilule,
Kui hõiskab linnu suu,
Ja ehtel lill ning puu.
Kui päike hiilgamas,
Kõik lätted kohamas,
Kui heljub orus mäel
Uus elu ime-wäel:
Siis rõõmu, kurvastust,
Kõik hinge igatsust
Ma laulaks palmitsin —
Ja lauldes lahtitsin.

Walgus on õues.

Walgus on õues,
Walgus mu põues,
Kõlamas kõrwus inglite hääl;
Lootuse laewaks lendama jälle,
Hiilgamas õnne täht mägede pääl —
Raugel. —
Walgus jää õue,
Walgus jää põue,
Kõla ja kõrwus mul, magusam hääl! —
Kuni ma rannal eht laenete süles
Kahul jään kõrgema saatuse wäel —
Kahul. — —

Saige.

I.

Wii ära need ehted.

Wii ära need ehted, wii ära nad kõik!
Mu filmad ei taha neid näha. —
Mu meel on nii hale, mu süda nii arg —
Ei rõõmu pidule läha. —
Wii ära, mu õde!
Wii ära!

Wii ära kõik ehted, kuid jäta see pärg! —
Ma väsiind, — mull' pane ta päha! —
Kõik õied kui lumi! — oh — lumi on
fülm! —

Kas jaan veel kewadet näha?
Nüüd mine, mu õde!
Nüüd mine! —

Ma üksi. — Miks kobjeb afna all haaw?
Miks langewad lehed tal maha?
Eks sügise õues? — Miks hale mu meel? —
Ei surra nii wara ma taha. —
Jään rahul — ja uinun — —
Küll uinun. — —

II.

Kas pean tõest'.

Kas pean tõest' närtšima
Kewade a'al,
Kas jurmaga wõitlema
Õnnede ra'al?

Beel woolamas südames
Weri nii tuum,
Beel alal mu hinge sees
Mooruse tuum:

W'ust, nõrkus, jää kaugele!
Tagane, jurm!
Wind meelitab kewade,
Ehtel on nurm.

III.

1.

Palaw, palaw põues,
Kallis eideke!
Kaste wilu õues, —
Aken lahti tee! —
Kuu nii kahwatanud —
Waatab lambrisse. —
Surm mull' ahwardanud
Tulla kosjale. —“
„Laps, ja haige oled —
Jää nüüd rahule!
Saada kujud koled
Ära kaugele!“ — —

2.

Kahwatanud huuled
Äkist' õõgawad:
„Ema! ema! — kuuled? —
Pauku helinad! —
Kuula! — oh kuis walguš
Woolab jüdamel!
Walguš elu algus:
Surm, nüüd tagane!“ — —
— Lehtlast kawa liigub
Pauk — nii tajane,
Õhu tiiwul kiigub
Piiga kõrwule. — —

Si tuse uni.

Si tuse uni. —

Õhtu kujud

Wirwendawad; — tuälte tujud

Kandwad kaunid kaugemale,

Toowad teised ligemale —

Rahutu mu meel.

Si tuse uni. —

Oh, — eks ilus

Täht weel hülga ööde wilus.

Sunnib silma sädendama,

Luule-lugu lehwitama —

Tiivad tõstwad mind. —

Si tuli uni. —

Küll ta jõuab,

Rahu suur mu laugel jõuab:

Unuma jään tähe walgel,

Õnne jume weel mu palgel, —

Walgeist õitest pärg. —

Millal laulud lahkemad.

Süigawas metsas kord kaebas lind
Veinates. — Haledaks läks mu rind:
Ütle mull', laulik, millal ja
Hakkad õnnel hõiskama?

Dotasin, wastust ei andnud ta,
Küüsin, — kostmist ei kuulnud ka,
Saatsin siis sõna sõudema,
Pajatuse paijuma.

Laulud on lahkemad kewadel,
Hellamad alati eha eel,
Raanimad kuldse koidu a'al.
Õrnad ikka armu ra'al.

Rukkud ja kewadel, kajab paas,
Häälitsed eha eel, heljub aas,
Hõiskad ja koidul, hülgab ilm,
Laulad armust — palwel film.

Wangis.

Wangis walwan, waene, nüüd,
Küsin kuult ja tähelt:
Millal kõlab kandle hüüd
Tulewiku wainult? —
Millal wabaks saan? —

„Dota, kuni künni lind
Weel kord laulu tõstab,
Kui on ehtel mulla pind,
Tuhat koske kohab:
Siis saad wabaks ja —“

Siis! — kas kõrgel elupuu,
Üles latwa lenda —
Ehk kas sügaw surma juu,
Julgest alla waatan, —
Wabaks, wabaks saan! —

Hoiu ennaft.

Wits mu laulud ikka kurwad,
Wits mu luule leinamas?
Kas mu põues rõõmu hääled
"Surma unel juikumās?"
Hoiu ennaft!

Ei weel surma unel juigu
Minu põues rõõmu hääled:
Ikka liigub, ikka heljub;
Aga wilud warjud pääl. —
Hoiu ennaft!

Ule öö eht äkist' lõhkeb
Kalju — kurbtus' kare pind. —
Siis on rõõmu öied õitjel. —
Sunni leinama siis mind!
Hoiu ennaft!

Siis ma laulan ilma hiilg'ma,
Kuu ja tähed tänama,
Sõlmin sõbraks öö ja päewa,
Panen põue paisjuma.
Hoiu ennaft!

Kui lillekene nurmel.

(H. Heine järele.)

Kui lillekene nurmel
Sa süüta, kaunis weel;
Kui waatan silma sulle,
Siis haleks läheb meel.
Su pää pääl' taja, taja
Käed palves paneks ma:
Oh jääksid igawesti
Nii süütaks, kauniks sa!

Nad armsad ükssteisel.'

(H. Heine järele.)

Nad armsad ükssteisel,' kui huultel
Meil sõna nii kale ja karm;
Meil waade täis wiha ja waenu,
Ta südamel igatsew arm. —
Nad kohlusiwad nii. — Ehk unes
Siis nägiwad teineteist weel. —
Nad hingasid ammugi hauas; —
Ei armastust awaldand keel. —

Waba.

Waba! waba, kui mägede õhk!

Wabadus' woodel m'ust eemal kõik rõhk:

Waba, kui laenete lahe käik!

Waba, kui leekiwa tule läik!

Waba! waba!

Mere woodete tõket kes teeb?

Wabadus' tungil mu veri wast keeb. —

Ära siit! kaugella kohab lätt; —

Sääl ma jaan õnnele andma kätt.

Waba! waba!

Ära! — Süda?! — Oh õnnetu leid!

Wabadus' warjud, kes kujutas teid!

Ammugi wangis ma waene lind, —

Lauluke lahke wiis wangi mind. —

Waba! — — waba? — —

Tuksuw süda.

Tuks, tuks, tuks, tuks —

„Wait, mu süda! tukšu taja!
Rahutust kes tõi sull' kaasa?
Mul on kinnas kududa,
Kinda kirjad lugeda;
Tukšud waljult, läeb kõik segi.
Ema küsib: „„Kes nii tegi?““
Ütlen: süda! —
Sõitleb siis.
Wait! wait!“

Tuks, tuks, tuks, tuks —

„Ei see taha rahul jääda?
Tahan sulle piiri säada;
Hakkan laulu lastema,
Lõõrima ja leinama;
Laulan lausa laia ilma,
Kõik su soovid päikse silma, —
Küll siis waitjeks,
Waitjeks jääd.
Wait! wait!“ —

~~~~~

Sina oled kelm.

Sina oled kelm,
Mina olen kelm;
Kelmid m'e mõlemad:
Laulad ja,
Waikin ma;
Waikid ja,
Laulan ma:
Kelmid m'e mõlemad.

Sina oled kelm,
Mina olen kelm:
Kelmid m'e mõlemad. —
Sinu film
Minu ilm. —
Ilm on külm:
Kuru mu film, —
Kelmust ei kusahil.

Kustuta.

Tuli! tuli sinu filmis!

Tuli valus — haiget teeb. —

Kustuta see leek! — Ma kardan, —

Rahutult mu veri teeb.

Kustuta! kustuta! —

Muidu wiib'jid waiksel waatel

Sinu filmad minu pääl, —

Röömustasin: „Sõber tuleb!“

Kui ju kõlamas su hääl. —

Kustuta! kustuta! —

Kust siis äkist' sulle filmi

Lendas jäde jalaja?

Rata sinni tuli! — mine!

Nüüd on aeg meil lahkuda.

Kustuta! kustuta! —

Singe hellal' igatsusel.'

Singe hellal' igatsusel
Lõonud tormid tуска nüüd.
Õhtan hommitul ja õhtul:
„Kangel, — kangel minu hüüd!“
Tuuled, andke mulle tiivu!
Päike, anna walgust mull'! —
Et ma jõuan sinna maale,
Mis kord lehwis koidikul.

Ara küsi.

Ara küsi, emakene,
Kullakupu eidekene,
Miks mul piisar jagelt palgel,
Mnast waatan eha walgel; —
Ei tea ijegi. —
Ara küsi, emakene,
Kullakupu eidekene! —
Hiilgab tähte taewa wõlwil,
Sala junnil langen põlwil' —
Palwetan wist siis. —
Ara küsi, emakene,
Kullakupu eidekene!
Õnnista mind, ema, ema:
Minu walgus, õnn on tema, —
Täht jääb ülewel. —

Leidsin lille lepikesta.

Leidsin lille lepikesta

Sinise. —

Surusin ta huulte wasta

Hellaste:

Villete, anna andeks! —

Noppisin sind. —

Kuule, mis mul truudus' wandeks

Ohkab rind:

Seni kui weel sinab taewas,

Truuks ma jäen,

Truuks ma jäen ka mures waewas, —

Hauda läen. — —

Truudus, oh mis kaunist koda

Chitad!

Sääl, kus töö on surma oda,

Rinnitad.

Surma mõrsja.

„Ära anna mull' juud! — mu mõrssi surm. —

Du hilja, ei meelita mind

Need õnned, mis annab ja võtab maailm: —

Pea koju on lendamas lind.

Ära anna mull' juud! — ja kauaks jäid, —

Ma mõtlin, et wihtad sa mind: —

Sain kurwaks, — nii kurwaks, et nutta

ei võind, —

Ja sellest wiist lõhkesgi rind.

Ära anna mull' juud! — mull' anna

kätt! —

Kas kuuled? see inglite hüüd! —

Su õnne, sind warjaku Issanda arm! —

Oh õnne, mis aiman ma nüüd!”

Kõik kallile.

Mis ja nupid, neiukene,
Muru maalta, maimuke?
Miks ja laulad õhtul hilja?
Waihin'd juba linnuke. —

„Nopin, nopin õnne õisi,
Punum pärjaks kallile,
Saadan talle tuhat terwist. —
Elan üksnes temale.“

Noppis neiu õnne õisi,
Punus pärjaks piigake,
Küitis lauluks hinge ihad, —
Pühendas kõik kallile.

Ma nutsin unes.

(S. Seine järelt.)

Ma nutsin unes, nutsin,
Und nägin, et hauas ju ja,
Ma ärkasin üles, ja piisar
Mul weeres palgelta.

Ma nutsin unes, — nutsin,
Und nägin, et wihtad ja mind.
Ma ärkasin üles, ja kaua
Weel nutsin, ma õnnetu lind.

Ma nutsin unes, nutsin,
Und nägin, et armas ma full.
Ma ärkasin üles, ja ikka
Weel piisarad laugetes mul.

~~~~~

Õhtul.

§ Sala-soowid, tõtate,
Tuule tiivul rutate;
Sõudke õhtu ehawalgel,
Sõudke koidu puna palgel
Kaugele!

Kuldatannel, kõlise,
Õrnal wiisil helise!
Täht, see tarf mul walgustamas,
Kuu, see kallis kuulatamas
Waihfeste.

Minu armsjad, uinuge,
Une hõlmas hellaste!
Kustub täht wast taewa wõlwilt,
Põgenen siis nõmme nõlwilt, —
Uinun ka. —

Soow.

Oh mu hella armukene,
Kaunim fullerkupukene,
Lõbus, lahke lõukene,
Täht ja silmaterakene:

Wõits sind õhud hällitada,
Kandle kõlin kiigutada,
Tuule tuhin terwitada,
Sinililled juigutada! —

Jõudku eha ehitama,
Sinu palet paitama,
Koit ju kulmu kullatama,
Lauluhelin äratama! —

Oh mu hella armukene,
Kaunim fullerkupukene,
Lõbus lahke lõukene,
Täht ja silmaterakene!

Kesk ööl.

Kui kõik on vaik,
Kui waimu käik, —
Siis taewa walgele
Ja Issa palgele
Hing tõttab
Palwes:

„Mu arm must kaugella —,
Tad kaitse Sa!
Tee tajakse elutee!
Kuid, Issand, minule —
Üks laul ja
Pihar!

Walwates.

Tasa, tasa, tuulekene!
Aratad mul armsama!
Küll ta wäsin'd päewa töödest
Linus hilja magama.
Silita ta palet õrnalt,
Wii tall' terwist minu poolt!
Kui ka raske elu mured,
Taewa Issa kannab hoolt.
Tasa, tasa, tuulekene!
Müüd wist und ta nägemas. —
Süda, miks nii waljult tukjud?
„Koit on kaugel kumamas.“

Uinu.

Uinu! uinu! —
Mina walwan,
Palwes walwan sinu eest
Kõik mu jõudu kofku wõtan
Palwetades südamest. —

Uinu! uinu! —
Õö on waik. —

Uinu! uinu! —
Mina walwan,
Palwes walwan sinu eest. —
Ei tea ise, millal uinun, —
Und näen sinu õnnedest. —
Uinu! uinu! —
Õö on waik. —

Hääd ööd.

Hääd ööd! —
Su kustum'd läänes eha. —
Sind wagad waimud kaitsewad. —
Su eest weel tahan palwet teha, —
Ka linnud põõsjas laulawad:
„Hääd ööd! hääd ööd!“ —
Hääd ööd! —
Oh waitne öö, niid wala
Ka rahu minu laugele!
Weel tipub sümapihar pala,
Weel mõte lendab laugele:
Hääd ööd! hääd ööd! —

Ära ärata.

Wai! wai!
Oh ära ärata,
Laul, — sõua, sõua taja ja! —
Weel taja! — taja! — jula nüüd
Sa unenäoks, õrnem hüüd! —
Wai! wai! —
Jah — ära ärata! —
Wai! — wai! —
Küll koidu unega
Sa paisud, — paned punama
Ta palge, — läheb lahti film,
Siis hõiskad nii, et heljub ilm.
Wai! — wai! —
Weel ära ärata!

Ärka.

Ärka! jubri hommit ehil. —
Säraw film nüüd lahti tee!
Õnne soow mu huultel lehil. —
Ärka üles, kallike!
Ärka! ärka!
Ärka! Jumal õnne andku
Uuel aastal sinule!
Elu saatus õisi kandku
Palju sinu teedele!
Ärka! ärka!

Mees nägin.

Mees nägin hiilgawat
Imemaad,
Kuulsin kannelt kaunimat
Kõlawad. —

Uga ei ma sinna nüüd
Igatsje;
Mul on kaunim, armsam hüüd —
Kuulake:

Kalli silmad järewad
Kaunimad,
Kalli laulud lõbusad
Armsamad.

Igatsus.

(Babalt D. v. Leikneri järele).

Kus olid nõnda kaua sa?
Sind ootsin igatsusega. —
Mu pää, mu süda walutas. —
Kõik laulud olid leinamas. —

Kus wiibid jälle kaua sa?
Oh tule, kallis, kaugelta!
Ma ootan — silmad pisaräs, —
Mu laulud jälle leinamas. —

Wõin.

Oh ära kardä, kallis,
Ei ma sind tülitä, —
Ei ialgi ju armu
Sult tahä kerjata:
    Wõin uhkelt, külmalt, wõõralt
Su filma waadata, —
Ehk waitkelt „agu wari
Sust mööda minna ka. —
    Wõin lahkest rannal sõuda
Ka ilma sinuta, —
Wõin aga põue põhjas
Sind kanda keelmata.

Kõrkjas kohas.

Kõrkjas kohas; — weercw päike
Kullatas weel wete wood,
Kesse kandis õrna õita,
Keda murdnud tuule hood?
    Linnukene, lepikusja
Laulis lahtumiseks weel.
Pikalt õhtu-kellad hüüdsid:
„Kõju jõuad koidu eel!“ —
    Mere poole laene tõttas. —
Diekene õnnelik:
„Sügan wesi, magus uni. —
    Õnnis minu tulewik.“ —

Mõttes waat'sid.

Mõttes waat'sid minu pääle
Kaua — tõsi-filmaga.
Mõtte suigutasiid hääle
Rõõmsa, kandle keeltella. —

Minust minewiku põuest
Mõttes teise kaju töid?
Kas sul mälestuse õuest
Kõlas wastu teine hüüd?

Kumb full' näitas unenägu,
Minewik wõi olewik?
Küsiid, mis imetegu
Saab weel tooma tulewik?

„Mõistatus, ja oled mulle!“
Ostustasiid wiimaks ja? —
Wõin'd ei waata filma sulle, —
„Põues ärkas heljuma:

„Rõõmsaks jällenagemiseks!“ —
Plus unenägu see. — — —
„Rõõmsaks jällenagemiseks“
Meelest sul jään'd kaugele?

Sinu filmad.

Imelikud sinu filmad: —
Nagu pehme ööde ilmad,
Säravad kui taeva tähed. —
Mäen neid ikka, kui ka lähed
Ära kaugese. —
Imelik! — imelik! — —
Imelik! — eks sinu filmad
Minu vastu ikka külmad?
Miks mul kuumaks läheb pale,
Mõtted kaovad, meel nii hale,
Seisan sinu ees? — —
Imelik! — imelik! — — —

Sinu filmast pilt.

Õrnem kui eha läik,
Waiksem kui waimu käik, —
Raunim weel kui koidu kuld,
Säravam kui tuhat tuld —
Sinu filmast pilt!
Õnnis ma olen nüüd,
Sa minu õnn, mu hüüd! —
Surmani tänan sind:
Taewasse tõstis mind
Sinu filmast pilt.

Kallis, sul on kuldne süda.

Kallis, sul on kuldne süda,
Ei ja ise tea seda.
Waatan sinu waga silma,
Waatan õnnel õndsja ilma. —
Kallis, sul on kuldne süda
Oh — miks parest tean seda?
Miks ma waatjin silma sulle?
Sgatjust see toonud mulle.

Sa kõige armsam mulle.

Sa kõige armsam mulle, —
Ja siisgi wihtan sind;
Wõin haawu lüüa sulle, —
Ja endal lõhkeb rind. — —
Sa kõige armsam mulle. —
Oh häda! — õnnetust!
Miks haawu löin ma sulle?
Miks jalgan armastust?

Oh wõiksin.

Oh wõiksin taewa telgilt
Kõik tähed paluda
Ja eha hellalt helgilt
Ja ilu laenata!

Oh wõiksin kõik, mis ilus,
Mis walguis ühenda —
Sind, sind siin ilu wilus
Siis krooniks jellega!

Anna andeks.

Anna andeks, anna andeks,
Et armastan sind,
Et sinule ainult mul tujukumas rind!
Ei ialgi loota küll tohi wist ma,
Et sina mind, armas, wõiks armasta ka.
Anna andeks, anna andeks,
Et armastan sind!

Anna andeks, anna andeks,
Et armastan sind,
Et sinule ainult mul tujukumas rind! —
Kui tahad mind wihkada, — wihka siis
[mind! —
Ma lähen ja leinan ja — armastan sind.
Anna andeks, anna andeks,
Et armastan sind!

Oh kumaw lill.

(Julius Wolff'i järele).

Oh kumaw lill, kes käskis sind
 Mii õitseda?
 Küll walust wäsin'd oled, rind —
 Weel rahuta? —
 Õrn lill, torm tõuseb — armuta
 Sind murrab ta. —
 Arm kaewab hana sügawa, —
 Siis waikid sa. —

„Sa kurw? — oh hiilga, kaunim film!
 Arm hoiab sind. —
 Mu rinnal' tule, minu ilm,
 Mu laanelind!
 Küll tean, et mind armastad
 Sa lõpmata.
 Oh õnne, taewa helinat,
 Kui ütled: „„Ja!““

Wetsapiigad.

Punapalgel
Poiſikene
Öitjetulel uinumas.
Wetsapiigad walwamas,
Saljal murul mängimas.

Taja heljub
Lauluhelin:
„Uinu, uinu, poiſike!
Sille leht, kui magus see!
Pikk jul eel weel elutee.“

Üks tall' pani
Pärga päha,
Teine kandle kaenlasse,
Kolmas kudus waitſeste
Unewõrku filmale.

Lill ja liblikas.

Tundmata lilleke oru sees õitsis,
Looduse lapsuke ilutses.
Liblikas õhu sees hiilgavaid tiivu
Lehvitab — lillele läheneb:
„Lilleke, kannike, kullake, kuule!
Oru sees õitsemas, ilusam taim!
Igawest' wiibiksin õnnel su juures!
Uhu, mind waigistab armu aim.“
„Lenda, oh liblikas! lehwita tiivu!
Digi weel õrnemaid nurmel sa näed.
Enne kui päikene õhtule jõuab,
Kaugele kandnud sind armu wäed.“
Lendas siis liblikas, lehwitas tiivu;
Digi weel õrnemaid nurmella weel.
Lilleke, kuulates õöpiku laulu,
Plutjes õnnella eha eel. —

Lill.

I.

Rastetill kord kogemata
Ruttus lille silma;
Sammal pehme peitis jala
Lille oma hõlma.
Kuuske waatas mõttes alla, —
Õhjad laial' laotas;
Waiik õö tõttas taval sammul,
Silmi kinni waotas.

II.

Koidu unel kumab lille
Sambla süles jala;
Kaste pisar hiilgab, läigib
Lille laugel pala'.

Kas võid lille unenägu
Sõnule ja jääda? —
Hommit kerkib, elu ärkab; —
Päike tõstab päada. —

III.

„Tere!“ tuhatkordne „tere!“
Heljub läbi laane, —
Mõttes aga alla waatab
Kuuft, see kangelane:

Sillekene kuuse warjult
Waatab taewa üles,
Nutab, naerab õnne tujul
Sala sambla süles:

Sind ma, päike, unes nägin,
Waat' sin filma julle! —
Sulle lehtan, julle õitsen —
Anna andeks mulle!“

Nõmmelill.

I.

Kanarpikus kaswasiin,
Sambla süles sirgusiin.
Raste külm mind kaisutas,
Pilwe puhkel paisutas;
Olen nõmmelill.

Tuli päike, tulifilm, —
Teisets, teisets läts kõi ilm:
Laani hakkas hülgama,
Õhud õrnad õõtsuma,
Plutsema ma. —

II.

Metsas liikus muistne jutt;
Minu laugel hale nutt:
Wõin'd ei õnnel hõisata,
Ega leinal laulda ka;
Olen nõmmelill.

Oleks sügis', sureksiin,
Sambla süles närtsiksiin!
Ei wõi õnnel hõisata,
Ega leinal laulda ka;
Olen nõmmelill.

Kiusakas kiusõde.

Kiusõde Karjamaalt,
Wend wißt oli Kungla maalt; —
Saatus, saatsid koku nad: —
Wõind ei teha pahemat;

Wend nii lahke wiisakas,
Õde kare kiusakas;
Jal lahket sõnakest
Tulu'd ei tema huuletest.

Kõik, mis wend tall' awaldas,
Teda ikka wihasas,
Teretuseks pööras ka
Wahest selja kiusuga.

Siisgi wenna kannatus
Saan'd ei otja. — Sõnnetus
Tahtis fõrd, et õe käel
Audis wend suud wägiwäel: —

Ohmatus ja wiha, — häält
Ei kuulda. Nuttas säält
Õde; minnes ähwardas:
„Matjan!“ — Põues laenetas. —

Õnn! sest warsti nõelaga
Juhtus wemmal' wastu ta.
„Mi!“ — Næe weri wenna kael:
Õde maksnud nõela wael.

„Mi!“ — Miks õe kõrwule
Walus äkist' oli see?
Tahtis andeks paluda;
Isemeel — ei wõinud ta.

Ruttas jäält. — Oh nutuga
Uinus hilja magama:
Oli nobe haawamas;
Haaw nüüd endal walutas.

Walutas ja walutas,
Õöd ja päewad walutas.
Tahtis andeks paluda; —
Isemeel — ei wõinud ta.

„Walu wiimaks maha jäi?“
Ujun, ei. — Sa metjas käi:
Kuuled linnu kurtemist,
Sulgisrinna ohkameist:
Karistuseks kurjusel',
Hoiatuses õdedel'
Muudetud on linnukja
Rajuõde ootmata.

Tark.

Tark taht' talu kofida,
Minust tütart taluga.
Arwas üles juured kasud:
„Sunnelik, kui sinna asud;
Oled priiske peremees,
Glad nagu kala wees. —
Targalt asja
Toimeta!“ —

Seadis juuksed siledaks,
Kaelaräti sirgemaks;
Õppis päha armu-kõne,
Kurvastusest sõna mõne,
Tegi näo tõsisets. —
Õnne teele jalg siis läks. —
Käästas laulis:
„Mehe töö!“

„Mesimagus marjute!
Hõbe-hele hellake!
Kuningas kui oleks mina,
Baene maha jäetud sina, —
Üksi sind ma kofitsin. —
Sinuta ma sureksin!“ —
Piiga peene
Tundis meest:

„Kuldaväärt ja, kallid mees!
Päästjaks seisad siin mu ees.
Oled tulnud armu sunnil
Kofima mind õigel tunnil;

Waene, mahajäetud ma
Hast, emast, warast ka.
Kõik mu rikkus —
Ise ma."

„Kudas?! — mis? — kas?“ —

[„Kaugal' mind
Soowib isa. — Rikas lind —
Tõrgun wasta, jään ma ilma
Kõigest, mis siin puutub silma;
Mis jest wiga? warata
Armjam weel ehk julle ma.“
Ahahahah!
Waene mees! —

Mõrul meel magus keel
Laulab: „Jah — ja armjam weel!“
Endal aga tõusmas higi,
Katsub, kuis saab ukse ligi:
„Hääd jull' päewa hõmbseni!
Siis ma jälle tagasi.“
Wilets, weider
Unne kütt! —

Piigal aga nuffer meel —
Dhtab, — kurwalt sõnab keel:
„Ija, wiska wara wette!
Ära too tad päewa ette;
Snnetust ta mulle loob,
Walewõrtu filmil koob:
Ahnuj' -püüdel
Armu kuub.“ —

~~~~~

Waene minija.

Hiakene, ämmakene,
Andke andeks minijale,
Et ta waene warrekene,
Toodud teie murudele!

Anded jääwad andemata; —
Wäike minu weime wafka.
Küdi, ära kurjalt waata!
Nadu, ära noomitele! —

Küll ma astun haljaks õue,
Ehin toja ilujaksi. —
Maerab taewas, — kõmab kõue, —
Waenu-wõrk jääb kudumata.

Hiakene, ämmakene,
Küdi tarka, nadu noori,
Olen, waene warrekene,
Kaasa kalli kullakene." —

T i i n.

Jella eit mull' helmed andis,
Taati kalliz sõle tõi.
Wenda wäike lilla kandis:
Õde õrnast' ehitas.

Lätsin wainul' kiige pääle,
Lõõritasin, lõõte.
Kaasit kajas. — Minu hääle
Pannud tuul wist sõudema.

Tolmu pilwed teda matsid,
Hobu hullu hirnumas;
Kallid riided noort meest katsid:
Wahwalt waatas mustjas film.

„Meiu, kas sind ehmatasin?
Anna andeks! — laula weel!
Pea, siind ammu armastasin!
Armastad ka sina mind?“

Waitsin weidi. — Waatsin maha:
„Tunnen sind, ju auusat meelt;
Aga ei sind kaasaks taba;
Ei ja ole Gestlane.“

Wõõras nagu wiha tujul
Whket kulmu kortsutas,
Kummardas siis kurwal kujul; —
Laande kadus ratsanik. —

Meie Mihkel.

Meie Mihkel mullu juba
Pidi kosja minema;
Aga 'polnud pruuti teada, —
Mis ta pidi tegema?

Üle-mullu Mihkel muidu
Oleks saanud joonele;
Aga ajad olid kallid, —
Näi jäi siis poolele.

Mitu aastat enne seda
Mihklil ifka õnnetus:
Millal saan, ei saanud walmis,
Millal muidu äpardus."

Nõnda'p siis need ajad läh'wad.
Hall'akas ju Mihkli pää.
Iga talw ta kosja ehib;
Nõun ei ial korda lää.

Mihkel, Mihkel, mina usun,
Peiuks jääd ja igawest';
Ialgi ei too ja koju
Endal' kallist kaasateft.

Peipsi kaldal.

Säras, sinas Peipsi pinda
Ornal eha hiilgulsel;
Kaldal kurtis Kurbalinda,
Pisar läikis palgetel:

„Ded hellad hõiskamaie
Jäiwad küla nurmele;
Mina, waene, leinamaie
Tõtt'sin tühjal' rannale.“ —

Buist'sin pärja laenetesse,
Hõbe-helmed säravad. —
Surm, oh jõua südamesse,
Uwa taewa wärawad! —

Moorus'-nurmelt okkaid leid'sin,
Kurbtuft wara eluteelt;
Sügawas'se põue peit'sin
Dnne ilma, iõõmuft meelt.

Sakalast jüis laululindu
Vendas, laulis lepitus
Ime-kaunilt; minu rindu
Tärtas õnuel armastus.

Alga minewiku wilust
Rohutas mind mure ilm,
Et ei suutnud lauluilust
Rõõmul teretada film.

Kaugel nüüd on kallis lindu,
Wiibib Taara tammikul;
Igatjus jäi miru rindu,
Kurdan õhtul, hommikul!"

Laene kohaš. — Linnu tiivul
Lehwis ingel läbi öö. —
Meiu närtšis eha wiivul. —
See on armastuse töö.

Ei ialgi ja alati.

Mes ei unda ial näinud,
Nate-riigis ial käinud,
Sellel kalk ja kale film;
Talw ehk juwi — ikka külm.

Alati kes une ilmas
Wiibib, jellel udu filmas.
Elu pakub õnne õit;
Ta ei näe, — jest unel wõit. —

Lenda üles tuule tiivul!
Tule jälle! Alja wiivul
Selgeks, heldeks sinu film
Saagu! ilus jäis maailm.

Jaani-öösel.

Jaani-öö — nii vaikne, mabe,
Kuu ja tähed hiilgavad.
Süäl, kus kohab läte jaha,
Toetab Ellu kaje na'al.

Tal ei liigu pisar laugel,
Ei ta nuta; — kahwa palg. —
Huuled jostistavad: „Kaugel!“ —
Vaatab üles — pajatab:

„Wägew Jumal, püha oled!
Digust teed! — Sind kummardan. —
Kui on armul walu nooled,
Miks ja teda ilma löid?“

Käe, mis lennul üle aasa?
Ime-hääled heljumas. —
Ohud toonud wastust kaasa;
Taewas troosti läkitand:

„Ära kaeba, kurbtust kaalu,
Piiga! arm on imelik. —
Kannatust ja endal palu. —
Kuld saab tules seletud. —

Igawiku õndsas ilmas
Armul ilus kodumaa.
Pea truudust ikka silmas:
Sind ka ootab igawik.“ —

Peiu ja neiu.

Päike kumab õhtu eel,
Laevnik laia mere teel;
Tasa hällib wete pind
Laewa lennul nagu lind.

„Sõua, sõua, laewake!
Kannal palmib kullake
Lootu?pärga.“ Õnnella
Tufjub süda rinnalla.

Oh hella neiu
Ja kallis peiu, —
Kui truu on armastus,
Siis süda walwel
Ja wagal palwel,
Et lõpeks lahutus.

Kaugel mustab taewa piir, —
Õnnetuse jalg on kiir, —
Mures märkab laewamees,
Et tal raske wõitlus ees.

„Maru hukkab armuta
Laewa, murrab lille ka
Murmel — nuttes närtsima,
Mängib nõnda eluga.“

Wai! miks nii kohkel?
Miks süda ohkel
Ja walus wõitlemas?
Kas eha ehtel,
Ehk koidu puhtel
Du õnn ju kadumas? —

Meri mäsjab tormi tööl,
Laewnik hädas hirmsjal ööl.
Kuu ning tähed peitnud end;
Wihal walgub pikse lend.

„Wilu wete woodele
Heidab elu unele.
Helde Jumal, halasta:
Tröösti minu armu Sa!“

Waat', kahwal palgel
Du wälgu walgel
Reid ärdalt palumas. —
Kes jõuad jõuda
Ja rannal' jõuda,
Kui maru mäsšamas?

Meri waihin'd. — Koidu a'al
Kurdab neiu kalju na'al. —
Päik'je tõusul hõistab ilm. —
„Oh!“ — Miks kohkub ootja film?

Kallist koormat kaldale
Randnud laened hellaste.
„Surnud!“ — Neiu, nuta nüüd!
Bane selga leina rüüd!

Üks uft, üks lootus,
Üks püha töotus,
Kaks südant
Neid elus ühendand. —
Ju mõrsja ehib;
Üks ingel lehib;
Surn leina lühendand. —

Tasa sõuab õhtu tuul,
Linnukefjed laul'wad puul.
Lilled, õied uinumās,
Kuu weel kõrgel walwamas.

Mäel kalmu künkalla
Uinub peiu rinnalla
Neiu. — Öndsja unese
Peitnud haud neid ühtlase.

Üks unenägu.

I.

Mind võta wabandada,
Mu lahke lugeja,
Et une ilmutuşi
Sull' julgen awada:

Ei unenägu peta:
Su mõtted salamad
Sull' unes ilmsiks jaawad,
End teoks muudawad. —

Üht waeft last wõtnud uni
Kord raskelt paeluta. —
See muistne, muistne lugu —
Nüüd võta, kuulata:

Kuis pääjukesed hirmul,
Kuis puid ju kohamas!
Kuis mustal taewa telgil
Ju kõue kõmamas!

Nüüd algab mäng wist kole
Pea laias looduses. —
Jää, inimene, rahul,
Tee palwet maja sees!

Kuid näe, kes maja warjult
On põgenemas nüüd?
Kas on see waimu kogu?
Tal seljas walge rüüd.

Üks piiga kahwal põsel,
Juuts laial' laenetab;
Ja nagu tuulest aetud
Ta käiku kiirustab:

Mets must ta ümber kohab, —
Ei jää ta paigale,
Mäest alla, üles lendab
Kõrgemal' kohale. —

Mii maasikmäele jõudnud
Du Juta wiimati.
Siit kaugele ta waatnud
Ju jagesti' ennegi.

Siin põlwili ta langeb,
Käed üles sirutab
Ja raskest ahastuses
Ta nõnda pajatab:

„Ma tahaks surma, Jumal! —
Oh halasta mu pääl!
Jah kuule! koju kutsu
Mind täna pikke wael!

Siin olen wõdras — wõdras
Ma lapsest saadik ju. —
Ma kardan inimesi:
Mul ikka lutus juu.

Ka wihtkada neid tahtsin:
Nad mind ei armasta. —
Oh — wiha warjust tõusnud
Arm — ilma otjata. —

Arm, Jesand, oled sina? —
Mu waim täis elutuld.
Oh päästa teda, päästa
Sest kehast, kes on muld!”

Nüüd pilwe ööde põuest
On walgud lendamas,
Kui tulijemad nooled
Mäe ümber kiirgamas.

„Siis, siin mu süda! Tuli
On tule sugune.“ —
Siis muru julle langeb
Ja warju surmale. —

II.

Ju taewas selge, sinab,
Ju päike hiilgamas,
Ja tuhat linnu keeled
Ju Loojat tänamas. —

Siis minestuse paelust
On piiga toibumas:
„Kus olen? — olin surnud?
Kes surmast äratas?“

Sääl leherikkad põõsad
Nii taha kohawad. —
Mis ime-hele walgus?
Mis kõrwad kuulewad?

Sa rasket pattu teinud
Ja Loojat vihastand:
Kuis tahad käsku anda,
Sell', kes jull' elu ann'd?

Waat, elu nõuab elu:
Sa pead wõitlema!
Pead inimeseks jaama,
Sa unenägija! —

Nüüd mine! — „Andeks anna
Mull', Issand, minu süüd!“ —
„Jah, annan! õnnis oled,
Kui auus on sinu püüd!“ —

— — — — —

Ta ärkab. — „Elu!“ hüüab
Tal iga weretilk. —
Küll ükskord ikka koidab
Tall' õnne õndsam pilk. — —

~~~~~

Koidulase.

Kenam õis, kes koidu walgel
Lehtasid nii armsasti
Ja ka wara päewa walgel
Hiilgasid weel hellasti.

Miks sa närtšind? Priiuspidu
Algab alles ijamaal. —
Miks sind wõitis surma idu.
Tulewase õnne ra'al?

Tasa lehwib luule-waimu
Leinas üle Maarjamaa,
Leinab, et ta kallim kaimu
Lahkun'd, kadun'd Koidula.

Lahkelt aga laulu leegil
Heljub Sinu mälestus,
Heljub tulewafil aegil
Maga püham pärandus. —

Maga rahus hana wilus,
Kallim Eesti tütardest! —
Küll kord koidab hommit ilus
Paradiisi wäratest.

~~~~~

Gesti ühenduseks.

Kuule, kulla külameesi,
Wahwas, wapper Gesti meesi,
Tule, anna wendel' kätt:
Ühendus on õnne lätt'.

Ära korja lingu kiwa; —
Sõda sõkub seemne iwa.
Kui näed wiga, aita siis,
Ragu auusa mehe wiis. —

Sed, kallid, mis siis meie
Teeme, et saaks kulda-kie
Üksmeel, truudus, tugewaks, —
Gesti elu ilusaks?

Rannatus, see kannim kaimu,
Arm ja tasandus meil' aimu
Andku, et me waitseste
Tajaks teed teeks õuncele.

Iga kohta istutagem
Rahu, löbu — lepitagem!
Gesti lee pääl püha tuld
Raitstem, — säääl — säääl jelgib kuld.

Chitage rahukojad.

Taaralaste targad pojad,
Eesti waprad wennaksed,
Chitage rahukojad
Enda keskel ülesse!

Üksmeel astub wõimjal sammul:
Eesti elu edneb,
Wili kaswab, loetak rammul:
Tulewik teid õnnistab.

Waenu winu kurnab jõudu,
Teiste ees teid nakeruks teeb.
Kannab elu-põllul' põudu,
Rikub õilmed ilusad. —

Taaralaste targad pojad,
Eesti waprad wennaksed,
Chitage rahukojad
Enda keskel ülesse! —

Emakeel.

Emakeel, su kaunis tõla
Heljub minu südame,
Tungib jumalikul wõimul
Minu põue põhjasse.
Sul on wõim: nii leinalugu,
Kui ka hõiskaw õnne hääl,
Mõtted õrnad tormilised —
Kõik täis elu sinu wäel.
Rahetjen, et kaua oli
Tundmata ju ilu mull'.
Et sa harimata, waene,
Kuuljin elu-hommikul.
Wihkamist ja waenu waljut
Töotati mulle ka,
Kui sind kallimaks ma keeltest
Julgetjin kord pidada. —
Peaa sind kalliks. — Kaswa! kaswa!
Ei sa ole õitsmas weel;
Talw jul oli pikk ja wali,
Minu armas emakeel!
Küll sind Gesti pojad, tütreid
Wõt'wad kaitsta, kaswata.
Tulewikus teiste hulgas
Saad siis auuga heljuma.
Näitma saad, et Gestlas jüdan t,
Gestlas w a i m u olemas,
Et on rahwus' püha tuli
Gesti põues põlemas.

Isamaja.

Lapsjõõlwe unenäod
Minu meeles mõlgwad,
Igatsuse hellad helgid
Põues tafa ärkawad.
Kus kord kiitus minu kätki,
Isamaja, — kallim paik; —
Künkad kõrged päikse paistel,
Mets nii haljas, org nii waik.
Läkiti laene, wete pinnal
Wesililled walgemad,
Kaasik kaunis jõe kaldal,
Haawad aias kohawad.
Kuuft ja lõhuus, põlist põlwe
Jutustamas; künnilind,
Kes end tooming'õite warju
Peitfid, kohutasin sind.
Lapsjõõlwe rõõm ja kurbtus,
Unenäod ilusad,
Talwe-õhtud ema kõrwal
Wuisfjed jutud mõnujad:
Kõigest kangel. — Laaned laiaks,
Piirid pitaks paijumas. —
Ija, ema kallist paigast
Teisjal ära ajumas. —
Millal saan sind weel kord näha,
H a a w a k i w i, kallim paik? —
„Mitte igatsust mul põues?“ —
Jah! — küll ootan, olen waik. —

Ei jootje jōgi wašta māge ūles,
Ei dītje lilled ial liwa jūles,
Ei jāra šilm, kui elu raskust palju,
Ei hōišta šuu, kui pōues wēitlus walju.

Selle elu ōnne-riķas,
Lapšepōli pāit'je-riķas,
Elu-hommit armu-riķas,
Lōbus, laulu-, lille-riķas:
Selle rind on rōdnu-riķas,
Selle loomus lōbu-riķas,
Selle šuu on šōna-riķas, —
Selle itm on ilu-riķas.

Laewnik.

Üks laewnik jõudis
Ja kaldale nõudis
Küll laenete wäest.
Kuid laene käib kõrgel;
Pea tormide wõrgel
Dn nõrkemas jõud:
„Wu Issanda hoole
Ja wete woole
Müüd annan end ma!“ —
Pea laened tad kandsid
Ja hellasti pandsid
Siin rannale ka.

Jumalaga.

Jumalaga! tänan kõiki.
Kellel oli kannatust,
Kuni siamaani jõuda,
Lugedes mu luuletust.
Jumalaga! wõib ju olla,
Et ei enam kokku saa:
Äkist' alustama laulu
Pidin — nii ehk waitin ka.
Jumalaga! surm ehk elu,
Rõõm ehk kurbtus — tõega
Hüüdkem: „Ust, arm, lootus olgu
Meie elu ehtija!“

Sisefõrd:

Sisseminekuts	3
I.	
Kurwal tunnil	4
Maru, waiti	5
Koit kumab	6
Kannata	6
Nõder inimene	7
Pea päike looja läeb	8
Pime õõ	9
Näe, mis lendab lehwib läbi õõde	10
Sügise	10
Vinnuke	11
Päikesele	12
Wangis lind	13
Kuldne koit	14
Kartus	14
Kewade	15
Laula ja ära laula	16
Õõpikule	16
Käokene, kulda-lindu	17
Naera	18
Siin kalju	18
Mis sa tahad, kewade?	19
Kui jõuab kewade	20
Walguõ õ õues	20
Wii ära need ehted	21
Kas pean tõest'	22
Palaw, palaw põues	23
Ei tule uni	24
Miskal lautud lahkemad	25
Wangis	26
Õõia ennast	27

II.

Kui lillekene nurmel	28
Nad armsjad üksteisel'	28
Waba	29
Tuffuw jüda	30
Sina oled kelm	31
Kustuta.	32
Hinge hellal igatsusel	33
Ära küsi	33
Veidsin lille lepikusta	34
Surma mõrsja	35
Kõik kallile	36
Ma'nutsein unes.	37
Õhtul	38
Soow	39
Keft ööl	40
Walwades	40
Linu	41
Hääd ööd	41
Ära ärata	42
Ärka.	42
Unes nägin	43
Igatsus.	43
Wöin	44
Kõrkjas kohas.	44
Mõttes waatsid	45
Sinu silmad	46
Sinu silmist pilk	46
Kallis, jul on kuldne jüda	47
Sa kõige armsam mulle	47
Dh wõiksin	48
Anna andeks	48
Dh kumaw lill	49

III.

Metšapiigid	50
-----------------------	----

Vill ja liblikas.	51
Vill	51
Nõmmefill.	53

IV.

Kiusakas kasuõde.	54
Tarf.	56
Waene minija	58
Tiiu.	59
Meie Mihkel.	60
Peipsi kaldal.	61
Ei talgi ja alati	62
Saani-õvvel	63
Peiu ja neiu.	64
Üks uuenägu	67

V.

Koidulale	71
Geesti ühendujeks.	72
Chitage rahukojad	73
Emakeel	74
Zjamaja	75
Ei jookse jõgi	76
Kelle elu õnnerikas.	76
Laevniit	77
Zumalaga.	77

